

Kaupan tilinpäätöstilasto

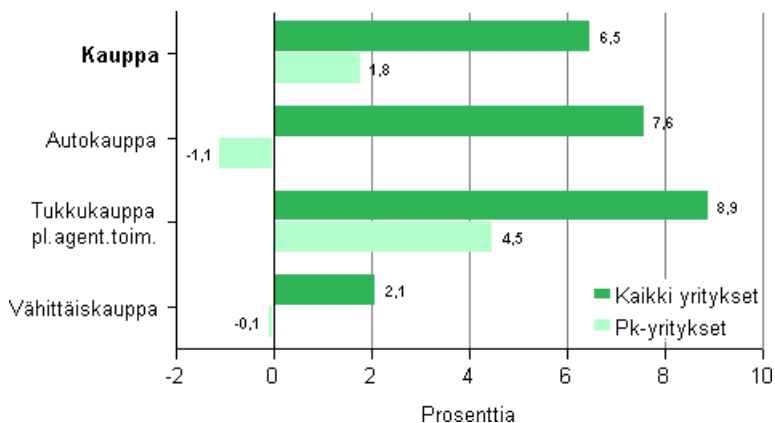
2010, ennakko

Kaupan liikevaihto kasvoi ja kannattavuus koheni 2010*

Kauppa keräsi liikevaihtoa vuonna 2010 Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan 115,5 miljardia euroa. Liikevaihto kasvoi edelliseen vuoteen nähden 7 miljardia euroa eli 6,5 prosenttia.

Tukkukaupasta tuli yli puolet eli 55 prosenttia kaupan liikevaihdosta, vähittäiskaupasta 31 ja autokaupasta edellisvuoden tapaan 13 prosenttia. Agentuuritoiminnalle kertyi liikevaihtoa miljardi euroa eli vajaa prosentti kaupan liikevaihdosta.

Kaupan liikevaihdon muutos toimialoittain 2010*

*ennakkotieto

Kaupan pk-yritykset keräsivät 37 prosenttia kaupan liikevaihdosta ja 51 prosenttia kaupan myyntikatteesta. Käyttökate niille jäi 1,9 miljardia euroa eli 4,4 prosenttia liiketoiminnan tuotoista.

Kauppan kannattavuus koheni sekä euromääräisesti että prosentuaalisesti vuotta aiemmasta. Myyntikate, jota kaupassa kertyi 26,1 miljardia euroa, oli 22,6 prosenttia liikevaihdosta. Myyntikatetta kauppa sai 1,1 miljardia euroa enemmän kuin edellisenä vuonna. Varsinaisen toiminnan kulujen jälkeen jäi kaupalle käyttökate 4,2 miljardia euroa pääoma- ja rahoituskulujen kattamiseen. Käyttökate oli 3,5 prosenttia liiketoiminnan tuotoista.

Kauppan toimialoista eniten kannattavuus parani autokaupassa. Käyttökate-, nettotulos- ja kokonaistulosprosentit kohenivat noin 1,5 prosenttiyksikköä edellisestä vuodesta. Myyntikatetta autokaupalle

kertyi 3,1 miljardia euroa, mikä oli 20,2 prosenttia liikevaihdosta. Tukkukaupassa käyttökate oli 3,3 prosenttia liiketoiminnan tuotoista ja vähittäiskaupassa edellisvuoden tapaan 3,9 prosenttia.

Tiedot perustuvat verohallinnon elinkeinoverotusaineistoihin. Tietoja on täydennetty Tilastokeskuksen omalla kyselyllä.

Sisällys

Kauppa 2010, ennakko.....	4
1. Liikevaihto.....	4
2. Kannattavuus.....	5
3. Rahoitus.....	6
4. Investoinnit.....	7
5. Päivittäistavara-kauppa.....	7

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Kaupan tuloksen muodostuminen 2010, ennakkotieto.....	9
Liitetaulukko 2. Kaupan tunnuslukuja 2010, ennakkotieto.....	9

Kuviot

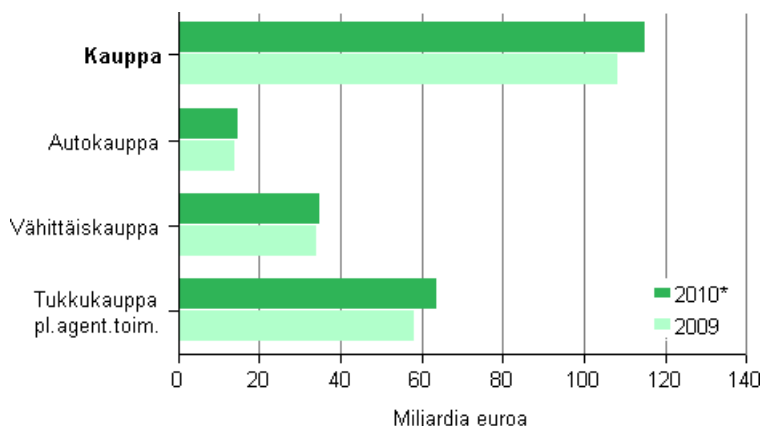
Kuvio 1. Kaupan liikevaihto toimialoittain 2009–2010*.....	4
Kuvio 2. Kaupan liikevaihdon muutos toimialoittain 2009–2010*.....	4
Kuvio 3. Kaupan kannattavuus 2008–2010*.....	5
Kuvio 4. Kaupan toimintakulut ja käyttökate 2010*.....	5
Kuvio 5. Autokaupan kannattavuus 2008–2010*.....	6
Kuvio 6. Kaupan pk- ja suurten yritysten kannattavuus 2010*.....	6
Kuvio 7. Kaupan rahoituksen tunnuslukuja 2009–2010*.....	7
Kuvio 8. Kaupan aineelliset nettoinvestoinnit toimialoittain 2009–2010*.....	7
Kuvio 9. Päivittäistavara-kaupan kannattavuus 2008–2010*.....	8
Kaupan tilinpäätöstilaston laatuseloste.....	10

Kauppa 2010, ennakko

1. Liikevaihto

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan kaupan yritysten liikevaihto oli 115,5 miljardia euroa vuonna 2010. Liikevaihto kasvoi edelliseen vuoteen nähden 7 miljardia euroa eli 6,5 prosenttia. Tukkukaupasta tuli yli puolet eli 55 prosenttia kaupan liikevaihdosta, vähittäiskaupasta 31 ja autokaupasta edellisvuoden tapaan 13 prosenttia. Agentuuritoiminnalle kertyi liikevaihtoa miljardi euroa eli vajaa prosentti kaupan liikevaihdosta.

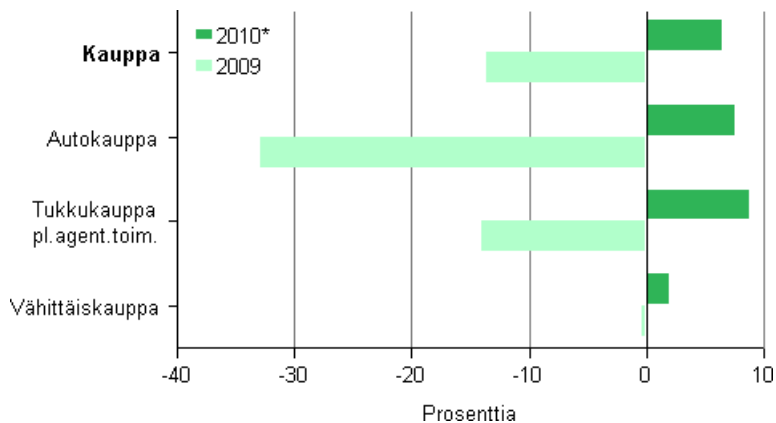
Kuvio 1. Kaupan liikevaihto toimialoittain 2009–2010*

*ennakkotieto

Autokaupan liikevaihto koheni edellisestä vuodesta 1,1 miljardia, tukkukaupan 5,2 miljardia ja vähittäiskaupan 0,7 miljardia euroa. Sen sijaan agentuuritoiminnan liikevaihto heikkeni 3,3 miljoonalla eurolla

Kuvio 2. Kaupan liikevaihdon muutos toimialoittain 2009–2010*

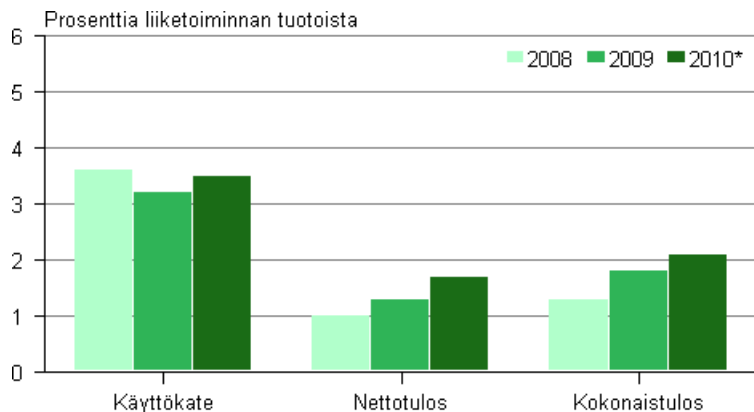
*ennakkotieto

Kaupan pk-yritykset keräsivät 42,6 miljardia euroa liikevaihtoa vuonna 2010, kasvua edellisvuodesta oli 0,8 miljardia euroa. Pk-yritykset kattoivat 37 prosenttia koko kaupan liikevaihdosta. Autokaupassa pk-yritysten liikevaihto heikkeni 68 miljoonaa ja vähittäiskaupassa 14 miljoonaa euroa vuotta aiemmasta. Sen sijaan tukkukaupan pk-yritysten liikevaihto kasvoi 849 miljoonalla eurolla.

2. Kannattavuus

Kaupan kannattavuus koheni hieman sekä euromääräisesti että prosentuaalisesti vuotta aiemmasta. Myyntikate, jota kaupassa kertyi 26 miljardia euroa, oli 22,6 prosenttia liikevaihdosta. Myyntikatetta kauppa sai 1,1 miljardia euroa edellisvuotista enemmän.

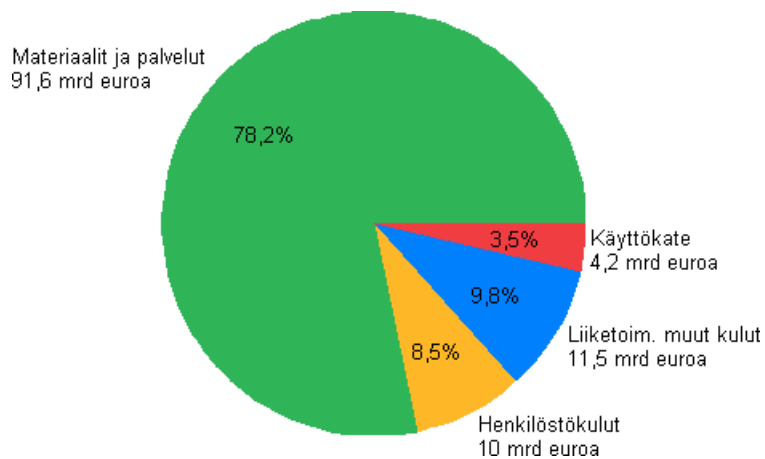
Kuvio 3. Kaupan kannattavuus 2008–2010*

*ennakkotieto

Aine- ja tarvikekäyttö kasvoi reilut 7 prosenttia ja kipusi 89,4 miljardiin euroon. Varsinaisen toiminnan kulujen jälkeen jäi kaupalle käyttökate 4,2 miljardia euroa pääoma- ja rahoituskulujen kattamiseen. Voittoa kauppa sai 2,9 miljardia euroa eli 2,5 prosenttia liike toiminnan tuotoista.

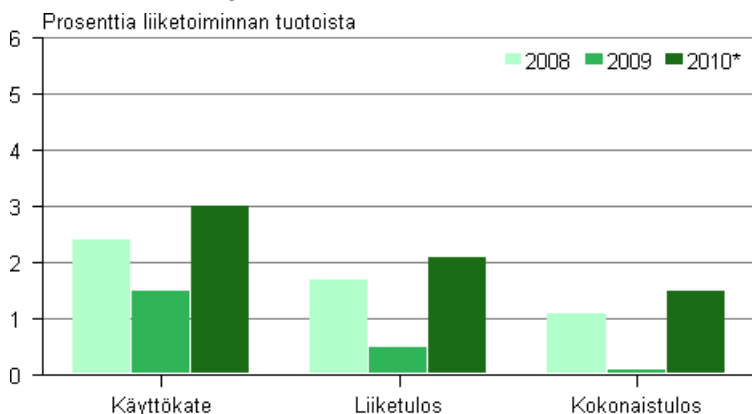
Kuvio 4. Kaupan toimintakulut ja käyttökate 2010*

*ennakkotieto

Kaupan toimialoista eniten kannattavuus parani autokaupassa. Käyttökate-, nettotulos- ja kokonaistulosprosentit kohenivat noin 1,5 prosenttiyksikköä edellisestä vuodesta. Myyntikatetta autokaupalle kertyi 3,1 miljardia euroa, mikä oli 20,2 prosenttia liikevaihdosta. Tilikauden tulos oli 352 miljoonaa euroa eli 2,3 prosenttia liike toiminnan tuotoista.

Kuvio 5. Autokaupan kannattavuus 2008–2010*

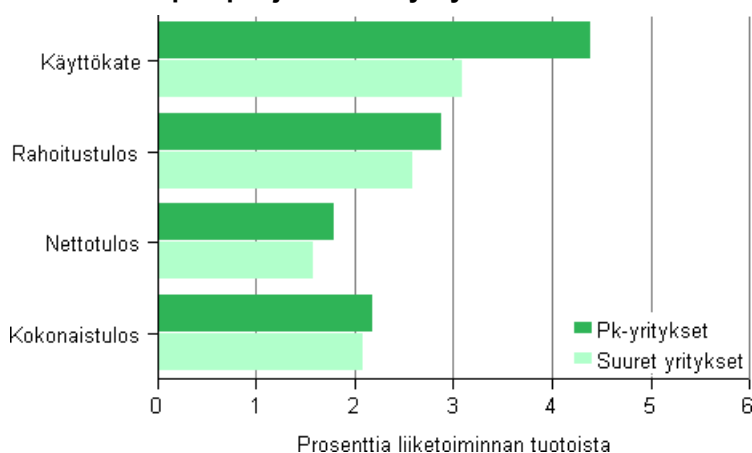

*ennakkotieto

Tukkukaupassa kaikki välitulokset kohenivat edellisvuodesta. Myyntikate, jota tukkukauppa sai 11,4 miljardia euroa, oli 17,8 prosenttia liikevaihdosta. Käyttökate kertyi 2,2 miljardia euroa, jossa kasvua 0,3 miljardia euroa. Tilikauden tulos, 1,7 miljardia euroa, oli 2,6 prosenttia liiketoiminnan tuotoista.

Vähittäiskaupan kannattavuudessa ei tapahtunut suuria muutoksia tarkasteltaessa edelliseen vuoteen nähden. Netto- ja rahoitustulos heikkenivät hieman, sen sijaan muut välitulokset kasvoivat edellisestä vuodesta. Myyntikate, jota vähittäiskauppa sai 10,8 miljardia euroa, oli 30,5 prosenttia liikevaihdosta. Kokonaistulos nousi 1,6 prosenttiin liiketoiminnan tuotoista ja sitä nostivat eniten lisääntyneet satunnaiset tuotot. Voittoa vähittäiskaupalle jäi 757 miljoonaa euroa.

Kuvio 6. Kaupan pk- ja suurten yritysten kannattavuus 2010*

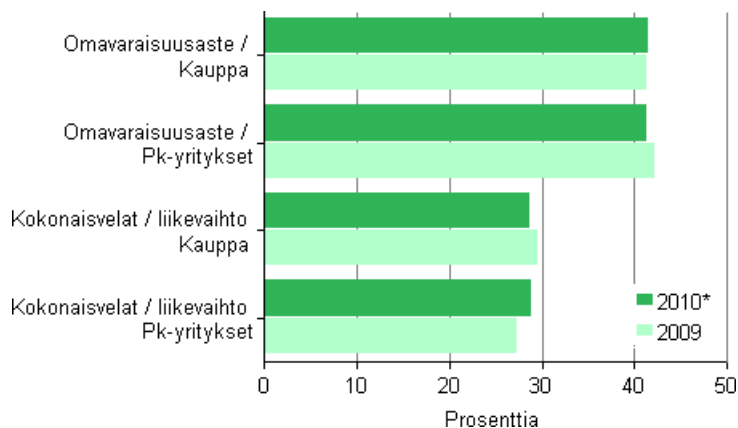
*ennakkotieto

Kaupan pk-yritysten kannattavuus parani. Myyntikate, jota pk-yritykset keräsivät noin puolet kaupan myyntikatteesta, koheni edellisestä vuodesta 0,4 prosenttiyksikköä ja oli 30,9 prosenttia liikevaihdosta. Varsinaisen toiminnan kulujen vähentämisen jälkeen jäi pk-yrityksille käyttökate 1,9 miljardia euroa poistojen, rahoitus- ja satunnaisten kulujen sekä verojen kattamiseen. Tilikauden tulosta pk-yrityksille jäi 1,4 miljardia euroa eli 3,2 prosenttia liiketoiminnan tuotoista.

3. Rahoitus

Kaupan rahoitus kehittyi suotuisasti. Omavaraisuusaste nousi 41,6 prosenttiin taseesta. Kokonaisvelat suhteessa liikevaihtoon vähenivät 0,9 prosenttiyksikköä ja olivat 28,8 prosenttia.

Kuvio 7. Kaupan rahoituksen tunnuslukuja 2009–2010*

*ennakkotieto

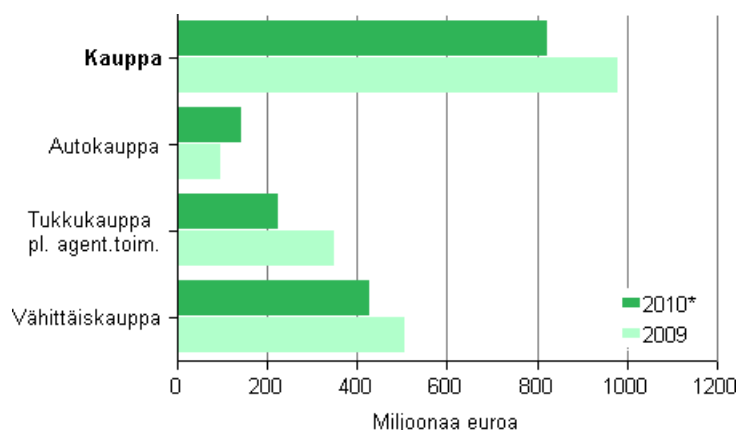
Sen sijaan kaupan pk-yrityksillä rahoitusasema heikkeni. Omavaraisuusaste supistui ja velat suhteessa liikevaihtoon kasvoivat. Omavaraisuusaste laski 0,8 prosenttiyksiköllä 41,5 prosenttiin taseesta ja kokonaisvelat suhteessa liikevaihtoon nousivat 29 prosenttiin.

Rahoitusasema parani kaupan toimialoista eniten auto- ja vähittäiskaupassa. Molempien omavaraisuusaste koheni 0,7 prosenttiyksikköä. Kokonaisvelat pienenivät autokaupassa 1,4 ja vähittäiskaupassa 0,9 prosenttiyksikköä. Omavaraisuusaste autokaupassa oli 41,9 ja kokonaisvelat suhteessa liikevaihtoon 24,1 prosenttia, vastaavat luvut vähittäiskaupassa olivat 42,2 ja 29,2 prosenttia.

4. Investoinnit

Vuonna 2010 kaupassa investoitiin 0,8 miljardilla eurolla, noin 16 prosenttia vähemmän kuin edellisellä vuonna. Liikevaihtoon suhteutettuna investoinnit olivat 0,7 prosenttia. Autokauppa investoi 145 miljoonalla, tukkukauppa 229 miljoonalla ja vähittäiskauppa 431 miljoonalla eurolla. Kaupan toimialoista autokauppa oli ainoa, jonka aineelliset nettoinvestoinnit kasvoivat vuotta aiemmasta.

Kuvio 8. Kaupan aineelliset nettoinvestoinnit toimialoittain 2009–2010*

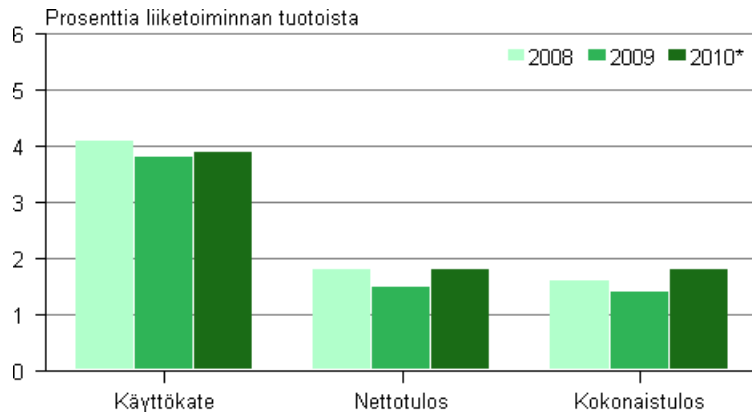
*ennakkotieto

Kaupan pk-yritykset kattoivat kaupan aineellisista nettoinvestoinneista yli puolet.

5. Päivittäistavarakauppa

Päivittäistavarakauppa kattoi runsaat 40 prosenttia vähittäiskaupan liikevaihdosta. Liikevaihtoa sille kertyi ennakkotietojen mukaan 14,9 miljardia euroa.

Kuvio 9. Päivittäistavarakaupan kannattavuus 2008–2010*

*ennakkotieto

Myyntikate heikkeni, muut lasketut välitulokset kohenivat päivittäistavarakaupassa. Myyntikate väheni 1,4 prosenttiyksikköä vuotta aiemmasta. Sitä kuitenkin kertyi 4 miljardia euroa, mikä oli 26,9 prosenttia liikevaihdosta. Voitoksi tällä toimialalla kirjattiin 2 prosenttia liiketoiminnan tuotoista eli 300 miljoonaa euroa.

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Kaupan tuloksen muodostuminen 2010, ennakkotieto

TULOKSEN MUODOSTUMINEN	G Kauppa	45 Autokauppa	46 Tukku- kauppa (pl.agent.toim.)	47 Vähittäiskauppa
	1 000 euroa	1 000 euroa	1 000 euroa	1 000 euroa
Liikevaihto	115 494 339	15 330 879	63 913 768	35 225 075
Liiketoiminnan muut tuotot ¹⁾	1 763 543	136 748	1 195 823	387 062
LIIKETOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ	117 257 881	15 467 627	65 109 591	35 612 137
Aine- ja tarvikkeikäyttö	-89 432 920	-12 227 714	-52 516 542	-24 473 007
Ulkopuoliset palvelut	-2 124 894	-155 174	-1 530 279	-335 257
Palkat ja henkilösivukulut yhteensä	-9 582 602	-1 359 517	-3 801 974	-4 183 642
Laskennallinen palkkorjaus	-433 397	-121 874	-50 427	-224 115
Liiketoiminnan muut kulut ²⁾	-11 432 524	-1 137 470	-4 933 556	-5 010 941
Valmisteverastojen lisäys/vähennys	-93 423	938	-95 899	-4 003
KÄYTTÖKATE	4 158 122	466 816	2 180 913	1 381 171
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-1 293 213	-136 090	-605 342	-507 291
LIIKETULOS	2 864 909	330 727	1 575 571	873 880
Rahoitustuotot	1 019 160	94 123	604 231	292 670
Rahoituskulut	-975 303	-95 795	-446 308	-418 375
Verot	-973 336	-104 823	-521 061	-316 934
NETTOTULOS	1 935 426	224 231	1 212 433	431 237
Satunnaiset tuotot	1 017 172	103 263	616 569	287 812
Satunnaiset kulut	-681 073	-120 075	-362 452	-188 331
Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja fuusiovoitot	275 984	31 121	189 079	53 581
Käyttöomaisuuden myyntitappiot ja fuusiotappiot	-46 153	-3 503	-23 242	-19 246
KOKONAISTULOS	2 501 356	235 037	1 632 388	565 052
Tilinpäätössiirrot yhteensä	-27 694	-4 455	11 117	-32 554
Laskennallinen palkkorjaus (palautus)	433 397	121 874	50 427	224 115
TILIKAUDEN TULOS	2 907 268	352 463	1 693 999	756 739

1) pl. käyttöomaisuuden myyntivoitot ja fuusiovoitot

2) pl. käyttöomaisuuden myyntitappiot ja fuusiotappiot

Liitetaulukko 2. Kaupan tunnuslukuja 2010, ennakkotieto

TUNNUSLUVUT	G Kauppa	45 Autokauppa	46 Tukku- kauppa (pl.agent.toim.)	47 Vähittäiskauppa
Jalostusarvo, 1 000 euroa	14 174 123	1 948 207	6 033 315	5 788 931
Aineelliset nettoinvestoinnit, 1 000 euroa	827 145	144 812	229 067	430 719
Jalostusarvo/henkilöstökulut	1,4	1,3	1,6	1,3
Käyttökate-%	3,5	3,0	3,3	3,9
Rahoitustulos-%	2,8	2,3	2,8	2,6
Nettotulos-%	1,7	1,4	1,9	1,2
Kokonaistulos-%	2,1	1,5	2,5	1,6
Kokonaispääoman tuotto-%	6,2	6,3	6,4	5,9
Omavaraisuusaste, %	41,6	41,9	41,3	42,2
Kokonaisvelat/liikevaihto-%	28,8	24,1	28,9	29,2

Kaupan tilinpäätöstilaston laatuseloste

1. Tilastotietojen relevanssi

Tilinpäätöstilaston ennakkotiedot vuodelta 2010 sisältää tietoja eri toimialojen tuloksen muodostumisesta ja kannattavuudesta. Keskeiset tunnusluvut on laskettu erikseen pk-sektorille ja koko toimialalle.

Tilastoyksikkönä on yritys. Kuvausalueen ulkopuolelle jäävät julkisen sektorin viranomaisyksiköt, voittoa tavoittelemattomat yhteisöt, rahoitus ja vakuutus toiminta sekä ne maatilatalouden yksiköt, jotka eivät toimi työnantajina. Lopullisesta tilastosta poiketen ennakkotilastossa ei ole mukana kuntien liikelaitosten tietoja. Yksilöivänä tunnuksena on yrityksen liike- ja yhteisötunnus eli y-tunnus.

Tilasto sisältää tuloslaskelman tiedot pääkohdittain, sekä näistä lasketut kannattavuuden keskeiset tunnusluvut. Ennakkotilastossa taseesta on julkaistu taseen loppusumma ja taseesta laskettuja tunnuslukuja. Lisäksi tilasto sisältää yritysten perus- ja luokittelutietoja, jotka saadaan Tilastokeskuksen yritysrekisteristä.

Tilastotietoja käytetään Suomen yrityssektorin rakenteiden, kannattavuuden ja kehityksen analysointiin ja seurantaan. Tietojen suurimpia käyttäjiä ovat elinkeinoelämän edustajat, tutkimuslaitokset, julkinen hallinto ja kansainväliset tahot kuten Euroopan komissio ja OECD. Tilastojen käyttöä ja luovuttamista koskevat yleiset salaussäännöt.

Tuloslaskelma

Tuloslaskelma esitetään ryhmitettynä siten, että siitä käy ilmi tuloksen muodostumisen kannalta keskeiset erät, käyttökate, liikevoitto, nettotulos ja kokonaistulos. Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja fuusiovoitot sekä myyntitappiot ja fuusiotappiot esitetään satunnaisina erinä. Ennen käyttökatetta esitetty laskennallinen palkkajorjaus oikaistaan satunnaisten erien jälkeen ennen tilikauden tulosta. Tilikauden tulos on virallisen tuloslaskelman mukainen.

Tunnusluvut

Tunnusluvut on laskettu Yritystutkimusneuvottelukunnan ohjeita noudattaen niin pitkälle kuin se on tietosisällön puolesta mahdollista.

Liiketoiminnan laajuutta kuvaavat tunnusluvut

Liiketoiminnan tuotot yht. = Liikevaihto + liiketoiminnan muut tuotot - käyttöomaisuuden myyntivoitot - fuusiovoitot

Jalostusarvo = Käyttökate + henkilöstökulut yhteensä

Aineelliset nettoinvestoinnit = Aineellisten hyödykkeiden lisäykset - vähennykset

Kannattavuutta kuvaavat tunnusluvut

$$\text{Käyttökate - \%} = \frac{\text{Käyttökate}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100$$

$$\text{Nettotulos - \%} = \frac{\text{Nettotulos}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100$$

$$\text{Kokonaistulos - \%} = \frac{\text{Kokonaistulos}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100$$

$$\text{Rahoitustulos - \%} = \frac{\text{Käyttökate} + \text{rahoitustuotot} - \text{rahoituskulut} - \text{verot}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100$$

$$\text{Kokonaispääoman tuotto - \%} = \frac{\text{Nettotulos} + \text{rahoituskulut} + \text{verot}}{\text{Taseen loppusumma}} \times 100$$

Tehokkuutta kuvaavat tunnusluvut

Liikevaihto / henkilöstö

Jalostusarvo / henkilöstökulut

Rahoitusta kuvaavat tunnusluvut

$$\text{Omavaraisuusaste} = \frac{\text{Oma pääoma} + \text{tilinpäätös siirtojen kertymä}}{\text{Tase} - \text{saadut ennakkomaksut}} \times 100$$

$$\text{Kokonaisvelat / liikevaihto} = \frac{\text{Vieras pääoma yhteensä} - \text{saadut ennakkomaksut}}{\text{Liikevaihto}} \times 100$$

Yritys

Tilastoyksikkönä on yritys. Yrityksellä tarkoitetaan yhden tai useamman henkilön yhdessä harjoittamaa taloudellista toimintaa, joka tähtää kannattavaan tulokseen. Yrityksiä ovat:

- ammatin- ja liikkeenharjoittajat, jotka toimivat omalla nimellään tai rekisteröidyllä toiminimellä,
- oikeushenkilöt (esim. osakeyhtiö, kommandiittiyhtiö, avoin yhtiö, osuuskunta, säästöpankki ja taloudellinen yhdistys),
- valtion ja kuntien liikelaitokset.

Toimialaluokitus

Käytetty toimialaluokitus on Toimialaluokitus 2008 (Tilastokeskus, käsikirjoja 4, Helsinki 2008).

Toimialaluokitus 2008 perustuu EU:n toimialastandardiin NACE Rev.2:een siten, että NACE:n nelinumerotaso on tarkennettu kansallisia tarpeita varten viidennellä numerolla.

Tilastoja voidaan tuottaa tarkimmalla toimialatasolla tietojen salaussääntöjä noudattaen.

Oikeudellinen muoto

Käytetty oikeudellinen eli juridinen muoto on yritysrekisterin käyttämä luokitus. Verohallinnon asiakastietokannassa olevat oikeudelliset muodot muutetaan Yritys- ja toimipaikkarekisterissä YTR:n käyttämän luokituksen mukaiseksi.

Kokoluokitus

EU:n komission suositus (6.5.2003) pienten ja keskisuurten (PK) yritysten määritelmästä (2003/361/EY, Euroopan yhteisöjen virallinen lehti N:o L 124/2003) määrittelee PK -yritykset sekä pienet yritykset seuraavien sääntöjen mukaan

1. Pienet ja keskisuuret yritykset määritellään yrityksiksi,
  - joiden palveluksessa on vähemmän kuin 250 työntekijää ja joiden
  - vuosiliikevaihto on enintään 50 miljoonaa euroa tai
  - taseen loppusumma on enintään 43 miljoonaa euroa ja
  - jotka täyttävät kohdassa 4 määritellyn perusteen riippumattomuudesta.
2. Pieni yritys määritellään yritykseksi,
  - jonka palveluksessa on vähemmän kuin 50 työntekijää ja jonka
  - vuosiliikevaihto on enintään 10 miljoonaa euroa tai
  - taseen loppusumma on enintään 10 miljoonaa euroa ja
  - joka täyttää kohdassa 4 määritellyn perusteen riippumattomuudesta.
3. Mikroyritys määritellään yritykseksi,
  - jonka palveluksessa on vähemmän kuin 10 työntekijää ja jonka
  - vuosiliikevaihto on enintään 2 miljoonaa euroa tai
  - taseen loppusumma on enintään 2 miljoonaa euroa ja
  - joka täyttää kohdassa 4 määritellyn perusteen riippumattomuudesta.
4. Riippumattomia yrityksiä ovat ne yritykset, joiden pääomasta tai äänivaltaisista osakkeista 25 prosenttia tai enemmän ei ole yhden sellaisen yrityksen omistuksessa tai sellaisten yritysten yhteisomistuksessa, joihin ei voida soveltaa tilanteen mukaan joko PK -yrityksen tai pienen yrityksen määritelmää.

Suuruusluokkien liikevaihdon ja taseen loppusummien rajoja tarkistettiin vuonna 2003. Suuruusluokkien tiedot edellisiin vuosiin eivät ole tästä johtuen täysin vertailukelpoisia.

Tietolähde

Rakennetilastojen pääasiallinen tietolähde on verohallinnon elinkeinoverotusaineistot, joita täydennetään puuttuvien tietojen osalta Tilastokeskuksen omalla kyselylomakkeella ja virallisen tilinpäätöksen tiedolla.

Tilinpäätöstilastot on laadittu vuodesta 2000 lähtien 30.12.1997 voimaan tullutta uutta kirjanpitolakia ja -asetusta noudattaen (Kirjanpitolaki ja -asetus 30.12.1997 / 1336).

Tärkeimmät Tilinpäätöstilastojen laadintaan vaikuttavat tilastoalan asetukset ovat seuraavat:

1. Yritystoiminnan rakennetilastoasetus. Keskeinen vuosittaisten yritystoiminnan tilastojen laatimista ohjaava asetus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) No 295/2008.
2. Tilastoyksikköasetus. Yritystoiminnan tilastoinnissa sovellettava tilastoyksiköitä koskeva asetus Euroopan neuvoston asetus No 696/93.
3. Toimialaluokitusasetus. Toimialaluokitus 2008 perustuu Euroopan unionin yhteiseen toimialaluokitukseen, NACE Rev.2:een, jota on tarkennettu kansallisia tarpeita varten viidennellä tasolla.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tilaston peruskehikon muodostaa Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisteri. Yritysrekisteristä saadaan tilaston keskeiset luokitusmuuttujat kuten toimiala, sektori, oikeudellinen muoto, omistajatyyppe, alue sekä henkilöstön määrä ja suuruusluokka. Tilinpäätöstilastoon yritykset on valittu käyttäen samoja rajoituksia toiminta-ajan, henkilöstön ja liikevaihdon suhteen kuin yritysrekisterissä. Myös yhdenkertaista kirjanpitoa pitävät ammatinharjoittajat sisältyvät tilinpäätöstilastoon.

Tilinpäätöstilaston aineisto perustuu verohallinnon elinkeinoverotusaineistoon ja Tilastokeskuksen yritystiedusteluun. Elinkeinoverotusaineisto sisältää kaikkien elinkeinoverotuslain alaisten yritysten ja ammatinharjoittajien tilinpäätöstiedot. Se on ollut Tilastokeskuksen käytettävissä vuodesta 1994 lähtien.

Omalla tiedustelulla kerätään vuosittain tietoja noin 5 000 yritykseltä. Tilinpäätöstilaston kohdejoukosta tiedustelun piiriin kuuluvat kaikki yli 50 henkilöä työllistävät yritykset. Lisäksi 10 – 50 henkilöä työllistävistä yrityksistä tiedusteluun on valittu yritykset satunnaisotannalla. Tiedustelun piiriin kuuluu myös joitain henkilöstömäärältään pienempiä yrityksiä sekä kaikki kunnalliset liikelaitokset.

Omassa tiedustelussa kerätään investointitietoja ja muita tilinpäätöksen lisätietoja. Oman kyselyn aineistoa tarkistetaan erilaisilla aineiston sisäisillä loogisuus- ja suhdelukutesteillä. Tietoja verrataan myös muihin tietolähteisiin. Patentti- ja rekisterihallituksen elektronista kuva-arkistoa käytetään tietojen tarkistamisessa.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Tilinpäätöstilasto sisältää kattavasti tiedot kaikista liikeyrityksistä lähes kaikilta toimialoilta.

Maatilataloudesta ovat mukana työnantajina toimivat tilat. Tilinpäätöstilasto ei sisällä seuraavien toimialojen tietoja: 12, 64, 65, 66, 84, 851, 852, 853, 854, 85591, 856, 86210, 91010, 94 (toimialaluokitus 2008). Otokseen kuuluvien yritysten tiedot tarkistetaan yrityskohtaisesti. Pienempien ja vastaamattomien yritysten tuloslaskematiedot saadaan verohallinnon elinkeinoverotusaineistosta ja muista hallinnollisista aineistoista. Yritysten luokitustiedot kerätään pääsääntöisesti Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisteristä.

Elinkeinoverotusaineisto on tärkeä tilaston tietolähde. Aineiston laatu tarkistetaan ja korjataan ohjelmallisesti. Aineiston puuttuvat arvot korvataan eli imputoidaan ensisijaisesti yrityksen aikaisempien vuosien tiedoilla ja toiseksi liikevaihdoltaan ja henkilöstömäärältään vastaavanlaisen yrityksen tiedoilla.

Tilinpäätöstilaston lukuja julkaistaan sekä ennakkollisina että lopullisina. Lopulliset tiedot eroavat jonkin verran ennakkollisista. Perusaineiston täydentyminen ja lopettamistietojen päivittäminen aiheuttavat muutoksia lopullisiin tietoihin ennakkollisiin tietoihin verrattuna. Lisäksi ennakkossa yrityksiä ei rajata pois lyhyen toiminta-ajan perusteella eli alle puoli vuotta tilikaudella toimineita.

Liiketoiminnan kuukausikuvaajien liikevaihto on laskettu verohallinnon maksuvalvonta-aineistosta. Liikevaihdon määrittely arvonlisäveroilmoituksessa ei täysin vastaa tuloslaskelman liikevaihtoa.

Tilinpäätöstilastossa yritysten kokoluokitteluna on käytetty EU:n komission suositusta. Tämän johdosta jakautuminen kokoluokkiin eroaa Suomen yritykset -julkaisussa esitetyistä luvuista. Pääasiallinen syy on ehto riippumattomuudesta. Suomen yritykset -julkaisussa pienet ja keskisuuret yritykset on määritelty vain henkilökunnan perusteella.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Yritysten tilinpäätöstilastosta julkaistaan vuosittain ennakkolliset ja lopulliset tilastot. Ennakkotiedot valmistuvat tilastovuotta seuraavan vuoden syyskuussa ja lopulliset tiedot tämän jälkeen helmikuussa.

Tilinpäätöstilastoa on laadittu alkaen vuodesta 1974.

5. Tietojen saatavuus

Tilinpäätöstietoja on saatavissa toimialoittain ja suuruusluokittain Tilastokeskuksen internet-sivuilta maksuttomasta STATFIN-palvelutietokannasta. Tilastokatsaukset ovat saatavissa tilastojen kotisivuilta.

6. Tilaston vertailukelpoisuus

Tilastotietojen eri ajankohtien vertailukelpoisuuteen vaikuttavat kirjanpitolain muutokset. Vuoden 2003 tilastossa otettiin käyttöön laskennallinen palkkakorjaus. Palkkakorjaus on tehty pienille yrityksille, joilla yrittäjien tekemä palkaton työpanos on suuri. Palkkakorjaus parantaa yritysten välistä vertailtavuutta. Tiedot on julkaistu siten, että tiedot on saatavissa myös ilman palkkakorjausta.

7. Tietojen selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Tilastotiedoista on saatavilla yhtenäiset aikasarjat 1999 - 2008 TOL 2002 luokituksella ja 2006 - 2009 TOL 2008 luokituksella. Kuitenkin yhtenäisyyttä muihin tilastoihin rajoittavat käsitteelliset ja menetelmälliset asiat:

1. Liiketoiminnan kuukausikuvaajien liikevaihto on laskettu verohallinnon maksuvalvonta-aineistosta. Liikevaihdon määrittely arvonlisäveroilmoituksessa ei täysin vastaa tuloslaskelman liikevaihtoa.
2. Yritys- ja toimipaikkarekisterin tilastoissa yritysten määrä on suurempi kuin rakennetilaston tilinpäätöstilastossa. Ero syntyy pääasiassa rahoitus- ja vakuutustoiminnan sekä julkisen hallinnon yritysten puuttumisesta tilinpäätöstilaston luvuista. Myös yritysten luokittelussa toimialoille on jonkin verran eroja. Toimialoittaiset luvut saattavat poiketa yritys- ja toimipaikkarekisterin luvuista myös fuusiokorjausten erilaisesta ajoituksesta johtuen. Tilinpäätöstilastossa fuusiokorjaukset tehdään tapahtumavuonna, mutta yritys- ja toimipaikkarekisterissä vasta seuraavana vuonna. Yritys- ja toimipaikkarekisteri ei myöskään tilastoi kunnallisia liikelaitoksia.
3. Tilinpäätöstilastossa yritysten kokoluokitteluna on käytetty EU:n komission suositusta. Tämän johdosta jakautuminen kokoluokkiin eroaa Yritys- ja toimipaikkarekisterin tilastoissa esitetyistä luvuista. Pääasiallinen syy on ehto riippumattomuudesta. Yritys- ja toimipaikkarekisterin tilastoissa pienet ja keskiuuret yritykset on määritely vain henkilökunnan perusteella.
4. Kansantalouden tilinpidon toimialoittainen arvonlisäys perushintaan poikkeaa tilinpäätöstilaston jalostusarvosta, koska kansantalouden tilinpidon laskelmat laaditaan toimipaikoittain. Tilinpäätöstilastojen jalostusarvon laskenta pohjautuu yritystason tietoihin. Lisäksi tilinpäätöstilaston jalostusarvo arvioidaan tuottajahintaan.

Lisätietoja

Leena Jussila (09) 1734 3754

Vastaava tilastojohtaja:

Leena Storgårds

rakenne.tilastot@tilastokeskus.fi

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Yritysten rakenteet / Tilinpäätöstilasto 2010, Tilastokeskus